

BOP3103
Bacheloroppgave

Eugene Hanssens småhjem - et bærekraftig fellesskap

Prosess- og prosjektbeskrivelse

Høyskolen Kristiania

Vår 2019

Denne bacheloroppgaven er gjennomført som en del av utdannelsen ved Høyskolen Kristiania. Høyskolen Kristiania er ikke ansvarlig for oppgavens metoder, resultater, konklusjoner eller anbefalinger.

Forord

Denne oppgaven er utarbeidet som det avsluttende prosjektet i studiet Bachelor i interiørarkitektur ved Høyskolen Kristiania.

Oppgaven bygger på min lidenskap for bærekraft. Gjennom studiet har jeg fått mye kunnskap om hvordan vi som designere kan påvirke miljøet med de valgene vi tar. Jeg ønsker med denne oppgaven å vise at det ikke er så vanskelig å leve litt mer bærekraftig - uten at det påvirker det estetiske i negativ forstand.

Studietiden har vært lærerik, tøff, og spennende. Å skrive bacheloroppgaven har vært en langvarig prosess, med opp- og ned-turer. Jeg har tilegnet meg mye ny kunnskap som jeg håper å få bruke videre. En stor takk til min veileder Jeremy Williams. Takk for all støtte og råd gjennom prosjektet. Du har inspirert meg, og åpnet øynene mine for hvor viktig det er å lage bærekraftige løsninger.

Jeg vil i tillegg takke mine venner, familie og kjæreste for deres hjelp, tålmodighet og støttende ord i denne perioden. En ekstra takk til mine fantastiske jenter på første rad for vennskap, tilbakemeldinger, tårer og latter gjennom de tre siste årene

Oslo, 29.05.2019

Kandidatnr 300209

Sammendrag

Bakgrunn

Inspirasjonen til dette prosjektet kom fra en bærekraftig tankegang. Nordmenn lever langt over sine evner – vi bor stort, vi kjøper mye, og kaster mye. Ved å se på kollektive boformer kan vi endre dette.

Formål og problemstilling

Formålet med denne oppgaven er å vise at vi kan bo like bra, om ikke bedre, ved å dele mer og bo mindre. Problemstillingen søker løsninger som viser dette, og som kan implementeres i en urban kontekst. Her presenteres også forskningsspørsmål

Teoretisk grunnlag

Dette kapitlet presenterer relevant teori for tematikken og problemstillingen i oppgaven. Bærekraft, kollektive boformer, og fleksible rom er temaer som blir tatt opp.

Metode

Her fremstilles metodene som er brukt for research og for idéutvikling. Befaring, feltobservasjon, sekundærdata, tankekart og vrenningsmetode blir gjennomgått.

Konsept

Konseptet *levende rom* er basert på fleksible løsninger, hvor interiøret tilpasser seg brukerens behov. Ved å dele litt mer, og bo litt mindre kan man leve mer bærekraftig samtidig som man kan leve bedre.

Resultater

I dette kapitlet presenteres de *faglige valgene* som er gjort i oppgaven. Her begrunnes de mest sentrale resultatene, som blant annet planløsninger, materialvalg og fargebruk.

Oppsummering og konklusjon

Dette kapitlet oppsummerer hvilke valg som har blitt tatt, samt hvordan problemstillingen blir besvart gjennom oppgaven.

INNHALDSFOREGNELSE

1.0 Innledning	6
1.1 Bakgrunn for prosjektet	6
1.2 Formål med prosjektet	7
1.3 Redegjørelse for problemområde	7
1.4 Problemstilling	8
1.5 Avgrensninger	9
2.0 Teori	10
2.1 Bærekraft og bærekraftig utvikling	10
2.2 Kollektive boformer	12
2.3 fleksible rom	14
3.0 Metodebruk og datainnsamling	15
3.1 Befaring småhjemmene	15
3.2 Feltobservasjon og intervju : Hurdal Økolandsby	15
3.3 Sekundærdata	16
3.0 Kreative metoder	17
4.1 Tankekart	17
4.2 Hva om?	17
5.0 KONSEPT	18
5.1 Konseptet	18
5.2 Bakgrunn for konseptet:	18
5.3 Målgruppe	19
6.0 Redegjørelse for faglige valg	19
6.1 Utforming	19
6.1.1 Modul	21
6.2 Materialer	21
6.2.1 Leiremaling	21
6.2.2 Originale tregulv	22

6.2.3 Varmebehandlet tre	22
6.2.4 Claystone	22
6.3 farger	22
6.4 Universell utforming.....	23
7.0 Konklusjon	23
8.0 Litteraturliste.....	24
VEDLEGG	26

1.0 Innledning

”Design for sustainability, it is turning out, is not about designers telling other people how to live. It’s about the cocreation of tools and enabling platforms that make it easier for people to share resources – such as energy, matter, time, skills, software, space, or food”

- John Thackara (2013)

1.1 Bakgrunn for prosjektet

Det kommer stadig nye artikler og vitenskap som viser at dagens samfunn lever langt over sine evner – med en bruk- og kast-innstilling som gjør vondt verre for kloden. Vi forbruker langt over det vi bør – og det vi mest sannsynlig har bruk for. Dersom alle på jorden skulle ha samme forbruk som en gjennomsnittlig nordmann, ville vi trenge 3,4 jordkloder. (FN, Norge) Det er 2,4 jordkloder vi ikke har. Det er lett å tenke at ”lille meg har jo ingen betydning” og ”jeg gidder ikke resirkulere for det utgjør ingen forskjell”, men dersom alle bare hadde gjort litt for å spare miljøet, kunne vi kommet langt på vei. Det er ikke holder ikke lenger å vente på at regjeringen skal redde oss.

Ett punkt nordmenn har stort potensiale for forbedring er plassbruk og boliger. Vi streber stadig etter å bo bedre, større, dyrere, og nyere. I dag bor ca 78 % av Norges befolkning romslig (SSB, Boforhold). Altså disponerer de flere rom i boligen enn det er beboere, samtidig som de har minst 25 m² per person. Samboere vil da gjennomsnittlig disponere en bolig på mist 50 m², mens en 2-barns familie disponerer en bolig på over 100m². Dette er godt med plass, men er det virkelig nødvendig? Bli man lykkeligere av å ha et tomt gjesterom, eller et ubrukt kontor? Hvor ofte har man 12 gjester på middag, og hvor mange av bøkene i bokhylla har egentlig blitt åpnet det siste året?

Et motsvar til bruk-og-kast-livsstilen er ulike typer kollektive boformer. Ved å dele en rekke arealer og aktiviteter kan man på enkelt vis leve mer bærekraftig. Om det er

felles festsal, gjesterom, bibliotek, barnepass, bildeling, eller felles middager. Ved å dele en bit av hverdagen sin kan man sette igjen et litt mindre fotavtrykk på jorden, samtidig som man kan leve et friere og mer behagelig liv. Tankegangen bak boligkollektivene forener også de tre pilarene for bærekraft; miljøhensyn, økonomi, og sosiale forhold.

Denne oppgaven er mitt lille bidrag for å gjøre en forskjell. Jeg har valgt å fordype meg i bærekraftige samfunn, og hvordan man kan effektivisere dagens boliger. Særlig i storbyer, med høye priser og små grøntområder, er det relevant å finne nye, smartere løsninger.

1.2 Formål med prosjektet

Formålet med denne oppgaven er å øke fokus på bærekraftige løsninger innenfor interiørarkitektur og byutvikling. Jeg ønsker å vise hvordan man kan bo lite, men bedre, ved hjelp av funksjonelle løsninger og en effektivisert arealdisposisjon. Ved å trekke en rekke funksjoner ut av boenheten blir man kvitt overflødige og dyre kvadratmeter. Disse funksjonene kan deles med andre, og åpner for interaksjon og fellesskap i nabolaget.

Med fokus på naturlige materialer ønsker jeg også å vise hvordan man kan skape sunne hjem, uten at det går på bekostning av estetikken. Ved å bruke kortreiste, naturlige, og rene materialer vil man spare miljøet samtidig som man får et bedre inneklima i boligen.

1.3 Redegjørelse for problemområde

Eugene Hanssens småhjem stod ferdig i 1928, tegnet av arkitekt Harald Petersen. Byggene ble laget på bestilling fra Eugene Hanssen, sogneprest i Gamle Aker. Hanssen brydde seg særlig om eldre presteenker, og grunnla derfor småhjemmene, som siden har vært små boliger for eldre samt et aldershjem. De originale byggene i engelsk hageby-stil består av 14 små boliger med 5 boenheter per/hus, og et større

bygg hvor aldershjemmet lå, omgitt av en stor hage. Småhjemmene ligger i bydel Lindern i Oslo, og har naboer som veterinærhøyskolen og Ullevål sykehus. Byggene er kommunalt listeførte.

I 2018 ble aldershjemmet nedlagt, og har siden stått tomt. De omkringliggende småhusene benyttes fortsatt som boliger for eldre. Siden aldershjemmet ble lagt ned har det ikke blitt enighet om hva bygget skal brukes til. Min oppgave vil ikke fokusere spesifikt på eldre, men heller på beboere i alle aldre. Jeg håper likevel at Stiftelsen Eugene Hanssens småhjem kan la seg inspirere av oppgaven, og få ideer til hvordan det store bygget kan utnyttes på best mulig måte.

1.4 Problemstilling

Jeg ønsker å undersøke hvordan man kan tilrettelegge for å leve mer bærekraftig i byer, og om det er mulig å finne en løsning som ivaretar de tre pilarene i bærekraft på lik linje: miljøhensyn, økonomi, og sosiale forhold.

På grunnlag av dette skal oppgaven besvare følgende problemstilling:

”Hvordan kan man ved hjelp av interiørarkitektur skape et bærekraftig samfunn i et urbant landskap?”

Her vil jeg se på de forskjellige aspektene ved bærekraftige samfunn, og hvordan man kan fremme en bærekraftig livsstil i storbyen.

Forskningsspørsmål:

Jeg har stor interesse for temaet jeg skriver om, og har flere tråder jeg ønsker å plukke opp. Blant annet;

”Hvilke materialer fremmer en høyere livskvalitet i boliger”

”Hvordan kan man øke samhold og tilhørighet i nabolag, og skape fellesskap mellom beboere?”

” Hvordan kan man skape smartere hjem for en økende befolkning?”

1.5 Avgrensninger

Bærekraft er et stort tema, og jeg har derfor valgt å avgrense oppgaven for å gjelde to områder; økolandsby og fleksible rom. Jeg kommer ikke til å ta stilling til ventilasjon, energi, og liknende, som er store aspekter ved bærekraftig bygging. Dette er lettere å ta hensyn til når man jobber med nybygg, men siden småhjemmene er kommunalt listeførte vil det være vanskelig å gjøre større utvendige inngrep.

Praktisk

For å unngå at prosjektet blir for omfattende foretas det også praktiske avgrensninger. Eugene Hanssens småhjem bestod opprinnelig av 14 småhus og ett større bygg. For å gjøre oppgaven overkommelig har jeg valgt å lage to typer leiligheter i småhusene: store og små. Oppgaven vil kun vise ett bygg med store leiligheter og ett bygg for små leiligheter, men det er utarbeidet en anbefaling over hvilke bygg som bør inneholde hvilke type leilighet.

Videre er det laget detaljtegninger som skjemategning, belysningsplan, gulvplan og så videre for småhuset med store leiligheter.

I det store bygget har det blitt utarbeidet sone-planer for hele bygget, men det er kun 1. og 2. etasje som har blitt detaljprosjektert. På grunn av tidsbegrensninger ville det blitt for omfattende gå i detalj på alle de fire etasjene.

Visualiseringene viser 1. og 2. etasje av fellesehuset, en stor, og en liten leilighet. Selv om leilighetene er ulike i størrelse og plan, har de det samme visuelle uttrykket, og det vil derfor ikke være nødvendig å visualisere alle de forskjellige leilighetene.

2.0 Teori

I dette kapitlet presenteres relevant teori for tematikken og problemstillingen i denne oppgaven. Bærekraft og bærekraftige samfunn er et omfattende tema, derfor vil det her redegjøres for de teoriene oppgaven er basert på.

2.1 Bærekraft og bærekraftig utvikling

”Jeg kom til at jeg måtte ta imot utfordringen. En utfordring om å se fremtiden i øynene og bidra til å sikre nåværende og kommende generasjons interesser. For det var uomtvistelig klart: Forandring er tvingende nødvendig.”

Gro Harlem Brundtland, Vår felles framtid

Dette var Brundtlands reaksjon på å bli bedt av FNs generalsekretær om å lede Verdenskommisjonen for miljø og utvikling. Ordene er like aktuelle i dag, som de var i 1987. Da hun ledet den såkalte ”Brundtlandkommisjonen” brukte de begrepet ”bærekraftig utvikling”, som beskrev hvordan miljø, økonomi, og sosial utvikling hørte sammen. Siden den gang har begrepet blitt sittende. Kommisjonen beskrev bærekraftig utvikling som ”En utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge muligheten for at kommende generasjoner skal få dekket siden behov”. Begrepet brukes fortsatt i dag. Bærekraftig utvikling kan også beskrives som en prosess eller metode man hele tiden bør forsøke å oppnå.

Bærekraft derimot kan sies å være smeltepunktet der både miljø, økonomi, og sosial utvikling er ivarettatt. Det finnes forklaringer som tar for seg flere dimensjoner, men i denne oppgaven vil begrepet kun forklares ut fra tre pilarer, eller dimensjoner. De tre pilarene i bærekraft kan beskrives individuelt: Miljødimensjonen handler blant annet om å minske klimagassutslipp, ta vare på jordens ressurser, energibruk, forbruke fornuftig, og god avfallshåndtering. Den økonomiske dimensjonen innebærer at løsninger blant annet må være greie i pris, vare lenge, og ikke være for dyrt å drifte – man skal ha råd til å dekke sine behov både nå og fremover. (Butters og Leland 2012) Den siste dimensjonen forklart her er sosial utvikling. Sosial utvikling, eller sosiale forhold, går ut på å sikre et godt liv for alle – løsningen skal bidra til helse, velferd og trivsel.

Som Jeremy Williams forklarer i One Room Manifesto (2011,s.73) er interiørarkitektur bærekraftig når; 1. det er godt for oss å være i, altså interiøret gir oss et sunt inneklima, fritt for giftig avgassing, og med tilstrekkelig sollys og frisk luft. 2. Det er godt for de som lager det, altså bør man unngå materialer hvor det brukes giftstoffer i utvinningen eller hvor fabrikker forurensrer drikkevann og natur. 3. Det er godt for økosystemet. Dette innebærer at man bruker fornybare ressurser, materialer som kan bli til næring ved endt livssyklus, og materialer som kan brukes igjen og igjen, uten å miste kvalitet.

En sjekkliste laget av Van Hemel fremstår som et godt utgangspunkt for bærekraftig design. (Bhamra, Hernandez og Mawle, 2013). Den tar for seg 7 strategier for bærekraftig design, se vedlegg 1. For best mulig resultat bør strategiene implementeres fra første stund i en designfase, og hos alle involverte i produksjonen. Strategiene kan også brukes for å redesigne og forbedre et allerede eksisterende produkt.

Livstidsdesign, som blir tatt frem i Hemels strategi 6 – optimalisering av opprinnelig levetid, er særlig relevant for interiørarkitektur. Et bygg har flere ”skall”, hvert med forskjellig levetid. En tomt har ubegrenset levetid, byggets fasade må byttes ca hvert 30-40 år, ventilasjon kan holde i 10-20 år, mens det innerste laget hvor interiørarkitekten jobber kun vil holde 7-10 år før det byttes ut. (Williams 2011, s15)(Butters og Leland 2012). Utbyggingen, eller oppussingen skjer som regel fordi beboere endrer smak, eller fordi butikker og hoteller stadig må fornyes for å holde seg interessante. Derfor er det spesielt viktig at interiør-laget lages så bærekraftig som mulig – trender forandrer seg stadig, og interiøret følger etter. Hemel foreslår 5 metoder for å optimalisere levetid; øk pålitelighet og holdbarhet til produktet eller materialet, sørg for enkelt vedlikehold og reparasjoner, design en modulær og tilpasningsdyktig oppbygning, streb etter tidløst og klassisk design, og til sist, sørg for å skape en sterk produkt-bruker relasjon. Ved å følge disse metodene kan man øke interiørets levetid betraktelig.

2.2 Kollektive boformer

En måte å oppnå bærekraftige samfunn er gjennom etableringen av kollektive boformer. I dag finnes det mange forskjellige typer - kollektiv, bofellesskap, økolandsbyer, husokkupanter, økosamfunn og så videre. Felles for alle disse boformene er at de bygger på delings-tankegang, enten man deler kjøkken i en studenthybel, eller bor på et boligun med større fellesarealer.

”Økosamfunn er urbane eller landlige lokalsamfunn, som prøver å integrere et godt sosialt miljø med en lite ressurskrevende livsstil”. (Filago 2013)

Et økosamfunn kan beskrives som et lokalsamfunn hvor man lever tilpasset stedets naturlige og økologiske betingelser. Noen økosamfunn har helt egne energi og avløpsnett, mens andre er koblet til det normale nettet. Økosamfunn kan bygge på permakultur, fornybar energi, økologisk bygging, eller andre økologiske

byggemetoder, men felles for alle er at det er en større grad av sosialt fellesskap enn det er i andre samfunn. (Filago 2013).

En annen modell for boligfellesskap er Gaining by Sharing-modellen, utviklet som et samarbeid mellom Helen & Hard, Indigo vekst og Gaia Trondheim. Modellen ivaretar alle aspektene ved bærekraft, og består i stor grad av delings-filosofi. ”Ved å gi avkall på noe av arealet vi disponerer individuelt og dele det sammen i fellesarealer, kan vi både spare arealbruk totalt sett og skape rom for aktiviteter vi ikke kunne hatt i en vanlig leilighet” (Gaining by sharing, Modellen).

Felles for de ulike typene boligfellesskap er at de som regel bygger på de tre bærekraftpilarene. (Miller og Reite, 1992)

Miljømessig er bofellesskap bærekraftig fordi man kan bo mindre, samtidig som man får mye plass man deler med andre. Med store fellesarealer og fleksible løsninger i boligen legger det også opp til at man kan bli boende på tross av varierende livssituasjoner. Bofellesskapene som er vinklet mot økosamfunn legger også stor vekt på å velge bærekraftige materialer, fornybar energi, og gå bort fra bruk-og-kast livsstilen.

Økonomisk sett er bofellesskap lønnsomt, da det er billigere å bo mindre. Dette gir flere sjanse til å komme seg inn på et hardt boligmarked. De delte arealene blir også tatt vare på av alle beboerne, og om vaskemaskinen ryker er det mer enn en familie som kan spleise på ny.

De største fordelene ved å bo i fellesskap gjelder de sosiale aspektene. Kollektive boformer fungerer best når de består av folk i alle aldre, i forskjellige livssituasjoner, og med ulik livserfaring. (delte boformer fil). Hvis fellesarealene blir godt utnyttet vil det skape sterke sosiale miljøer, hvor det alltid er noen å være med.

Reservebesteforeldre, leksehjelp, barnepass, og vennskap er bare noen eksempler på sosiale goder som kan komme ut av å bo i fellesskap. (gainingbysharing,

2.3 fleksible rom

”Bygg må være tilpasningsdyktige til individuelle rytmer og behov, både innenfor døgnet, måneden, årstiden, en generasjon, og et århundre.” (Butters og Leland 2012, side 97)

Bygg bør ha mange bruksområder, samtidig som det åpner for endringer i fremtiden for hensikter og behov man enda ikke er klar over. (Kronenburg, 2013) Det eneste vi kan si sikkert om boliger 100 år fra nå er at de kommer til å ha helt ulike behov enn det vi har nå.

Boliger bør kunne imøtekomme endringer i livene til beboere, slik at man kan tilpasse seg nye situasjoner og behov uten for store inngrep. Hvis man følger et ungt kjærestepar vil behovene for flere soverom, ikke nødvendigvis mer plass, komme etter hvert som de får barn. Når barna etter hvert flytter ut vil ikke det nå eldre ekteparet lenger trenge like mange soverom. Ved hjelp av en fleksibel løsning vil familien kunne bo i samme hus eller leilighet gjennom alle disse forandringene. Dersom boligen ikke kan tilpasses de skiftende behovene, vil familien måtte flytte, noe som krever både tid, ressurser og penger. (Schenider og Till, 2007).

Videre kan man også si at fleksible boliger møter kravene for bærekraftighet.

Når man kan bo i samme leilighet over lenger tid sparer man både penger og ressurser. Fleksible boliger kan være mindre, og det er ingenting som er mer miljøvennlig i byggebransjen enn å la være å bygge. Ved å bo samme sted over en lenger periode vil man også føle sterkere tilhørighet til området, og føle seg mer tilfreds. (Kronenburg, 2013)

“Flexible housing potentially exceeds the accepted definition of sustainability — providing for the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs — in as much as it is not about avoiding future compromise but encouraging the coming change” (Schneider & Till, 2007).

3.0 Metodebruk og datainnsamling

Følgende kapittel tar for seg ulike metoder som er brukt for å få informasjon om problemområdet og de forskjellige temaene oppgaven bygger på.

3.1 Befaring småhjemmene

Researchprosessen for oppgaven startet med en befaring på Eugene Hanssens småhjem. Dette er viktig for å få en god forståelse av bygningssammensettingen samt oppbyggingen av felleshuset. De 14 småhjemmene brukes i dag som boliger, og ble derfor ikke observert innvendig. Felleshuset ble observert innvendig, og det ble tatt kontrollmål for å se at plantegningene på nett stemmer. Siden felleshuset ikke er i bruk lenger ble jeg vist rundt av daglig leder i Stiftelsen Eugene Hanssens Småhjem, som eier byggene. Felleshuset består i dag av stue og kjøkken, samt beboerrom.

Se vedlegg 2

3.2 Feltobservasjon og intervju : Hurdal Økolandsby

Ved hjelp av metodetriangulering kan man få god og utfyllende informasjon om det man undersøker. (Næss og Pettersen 2017) For å få informasjon om Økolandsbyen Hurdal har jeg valgt å benytte meg av dybdeintervju av en beboer, samt feltobservasjon av landsbyen.

Dybdeintervju som metode gir god innsikt i opplevelser, holdninger, og meninger informanten har om et spesifikt tema. Intervjuet var strukturert, altså ble det på forhånd laget en intervjuguide med forskjellige temaer og spørsmål jeg var interessert

i. (Næss og Pettersen 2017) Under intervjuet ble det også spurt oppfølgingsspørsmål. Ved å benytte meg av lydopptak kunne jeg fokusere på samtalen, samtidig som jeg fikk mulighet til å gå grundigere gjennom svarene på et senere tidspunkt. Informanten gav meg god innsikt i hvordan det er å bo i økolandsbyen.

Se vedlegg 3 for det detaljerte intervjuet.

For å avdekke behov og potensielle nye løsninger kan man observere brukere ute i ”felten” (Lerdahl 2013). Dette kan gi innsyn i hva som fungerer bra og dårlig, hvordan brukere oppfører seg og hvordan arealene blir brukt. På bakgrunn av dette kan man trekke slutninger om hva som kan fungere i eget prosjekt, og om det er elementer man fra observasjonene man kan ”forbedre”. For eksempel observerte jeg at felleshuset i Hurdal ikke har en stor rolle som samlingspunkt i hverdagen fordi det ligger for langt unna husene, og jeg trakk derfor konklusjonen om at et felleshus må være i sentrum av bebyggelsen for å få verdi.

3.3 Sekundærdata

Sekundærdata vil si empiri som allerede er samlet inn og bearbeidet av noen andre. Fordeler med å bruke sekundærdata er tidsbesparing, undersøkelsen er som regel reliabel da den publiseres av forskere, og man kan få en større andel svar enn man kanskje ville gjort om man sendte ut undersøkelsen selv. Ulempen ved å bruke sekundærdata er at empirien er svært lite fleksibel – det er ikke mulig å tilpasse spørsmål eller vinkling. (Næss og Pettersen 2017).

For å få fullstendig forståelse til folks holdninger til fellesskap er det tatt utgangspunkt i en undersøkelse gjort av anton & irene og SPACE10. Denne undersøkelsen tar for seg holdninger til deling og bofellesskap. Undersøkelsen er svart av 116816 personer over hele verden og i alle aldre, og viser at man vil dele fellesskap med folk i alle aldre, man ønsker klare skiller mellom privat og felles, og man er villig til å dele det meste utenom soverom og bad.

Se vedlegg 4

3.0 Kreative metoder

Kreative metoder brukes for å utvikle nye tanker og idéer, og for å komme videre i oppgave-prosessen. Særlig i idéutviklingsfasen er kreative metoder hjelpsomme, da man tvinges til å tenke annerledes enn normalt, og kan få en bedre bearbeidelse og evaluering av idéene. (Lerdahl 2015).

4.1 Tankekart

For å starte den kreative prosessen utarbeidet jeg to tankekart. Dette for å sette i gang nye tankeprosesser, for å få oversikt, og for å få større forståelse for oppgaven. Et tankekart er en samling av tanker man kobler til et spesifikt emne eller ord. Ved å assosiere videre fra ordene man kommer på, kan det oppnå nye og uventede koblinger. (Lerdahl 2015,124) For oppgaven laget jeg to tankekart, ett med utgangspunkt i øko-landsby, og ett med utgangspunkt i fleksibilitet. Som et resultat av tankekartene fant jeg både bruksområder for fellehuset, og oppgavens konsept.

Se vedlegg 5

4.2 Hva om?

Vrengningsmetoder er metoder hvor man fremmedgjør det kjente, for så å finne nye løsninger ut ifra det ukjente. Disse metodene åpner for å tenke utenfor boksen, og finne idéer utenfor det ”åpenbare”. Metodene stiller krav om absurde og nye tanker, men man må fortsatt kunne koble disse tankene til oppgaven når metoden er gjort. I denne oppgaven er det tatt i bruk ”hva om?” metoden. Denne metoden stiller spørsmål som gjerne er absurde og urealistiske. Etter å ha en rekke spørsmål kan man se på løsninger til spørsmålene – og kanskje finne løsninger på reelle problemer. (Lerdahl 2015, 144) ”Hva om” metoden utviklet konseptet mitt videre, og la fokuset mitt over på små leiligheter med store fellesarealer.

Se vedlegg 6

5.0 KONSEPT

5.1 Konseptet

Fordypning i problemstillingen, teori, og kreative metoder har resultert i konseptet Levende rom. Konseptet er skapt med et ønske om mer bærekraftige boliger hvor man kan bo lenger enn det som er vanlig i Oslo i dag.

Levende rom betyr at rommene lever med menneskene som bor der – de er foranderlige og fleksible. Akkurat som livene våre forandrer seg, forandrer leiligheten seg. Fra å være singel, til å bli et par med behov for ekstra skaplass, til å plutselig få barn med behov for et ekstra soverom, og til barna flytter ut og man plutselig ikke trenger de ekstra soverommene lenger.

Ved å trekke en rekke aktiviteter ut av de private boenhetene, og inn i fellehuset kan man bo litt mindre. Fellehuset danner grunnlaget for et godt sosialt liv, der det alltid er noen å spille bord-tennis med, eller noen å dele en god samtale med over middag.

De skaper rammen for å leve enklere og bedre med færre ting. Istedenfor at så mange eier så mye, kan man heller eie litt mindre og dele litt mer. For hvor ofte blir egentlig kjøkkenmaskinen brukt? Og bøkene i bokhylla? Og trenger man en ekstra stor TV hvis man bare ser noen få filmer i året? Trenger man servise til 12, når man bare har 12 gjester på juleaften?

5.2 Bakgrunn for konseptet:

Konseptet baserer seg på hvordan vi bor i dag, og hvordan vi bør bo i fremtiden. Nordmenn bor generelt sett veldig romslig i dag, og dette er ikke bærekraftig i lengden. Jo flere kvadratmeter vi bor på, jo mer strøm bruker vi, jo flere møbler kjøper vi, og jo flere m² pusser vi opp. For å optimalisere boenhetene må man finne

nytenkende løsninger. Et resultat av dette er fleksible løsninger, hvor man trenger mindre plass. De levende rommene oppfordrer til bruk og sosialisering.

5.3 Målgruppe

Å bo i kollektive boformer er for alle folk, i alle aldre, i alle livssituasjoner. En god blanding av forskjellige mennesker gir suksessfulle økosamfunn. Det er nok mange som ikke kunne tenke seg å bo så tett på andre mennesker, så målgruppen baserer seg mer på de personlige preferansene til beboerne. For eksempel kan det være mennesker som ønsker å leve mer bærekraftig, eller de som savner fellesskap. Det er også svært aktuelt for mennesker som ikke ser behovet ved å eie så mange ting privat, men heller ser glede i å kunne dele.

6.0 Redegjørelse for faglige valg

6.1 Utforming

For å underbygge problemområdet har jeg valgt å fokusere på mindre boenheter. Det har blitt laget forslag til to forskjellige planløsninger i småhusene.

Småhusene med de minste leiligheten har plass til 8 leiligheter per bygg. Da er leilighetsstørrelsene på 25,8 m², 29 m², og 48 m². Dette er leiligheter som passer for enslige eller samboere, da det kun er plass til én soveroms-modul. Leiligheten har blitt delt i to soner – fast del og fleksibel del. Den faste delen består av kjøkken og garderobeskap. Den fleksible delen inneholder én modul med seng og oppbevaring, og én modul med sofa og spisebord. Det er tenkt at beboere kan velge moduler etter behov. Dersom de for eksempel ikke ønsker sofa kan man erstatte den med en ren oppbevaringsmodul, eller fjerne den helt.

I småhusene med større leiligheter er det plass til 5 leiligheter, på 48m², 53 m², og 61,5 m². Leilighetene på 48 m² er like som de i bygget med mindre leiligheter. Dette er loftsleiligheter, og det var ikke hensiktsmessig å slå de sammen til én eller dele opp i flere, da deler av leiligheten har skråtak. I underetasjen er leilighetene også delt opp i

to soner – fast og fleksibel. Denne soneinndelingen går naturlig, og skaper rom for at man kan bruke leiligheten til flere ting på samme tid. Her er det innredet med et romslig kjøkken og spisestue i den faste delen, mens den fleksible delen består av 3 moduler. Modulene går på en vegg med vinduer, og det er derfor laget vindusåpninger i modulene for å slippe inn rikelig med dagslys. Det er maksimum plass til 3 sovemoduler, altså 4 sengeplasser. Det er rikelig med skaplass i hver modul. Her er det også muligheter for å sette inn forskjellig type moduler, eller fjerne. Kanskje familien som bor der kun har behov for to soveroms-moduler, men ønsker mer skaplass.

Felleshuset er på fire etasjer. Denne oppgaven har kun detalj planlagt 1 og 2 etasje. For kjeller og loft er det laget en soneplan; kjeller består av areal for å dyrke mat, felles vaskerom, verksted, og kompostrom. Loftet består av 4 gjesterom, slik at leilighetene ikke trenger å ha individuelle gjesterom.

1 etasje består av et romslig kjøkken, spisestue, og stue. Kjøkkenet er åpent og luftig, med en egen skittensone. Det er lagt vekt på en åpen løsning, for å bevare mest mulig av dagslyset i hele etasjen. Kjøkkenet er stort, og legger til rette for at flere personer kan lage mat sammen. Spiseplassen består av 5 langbord, med plass til ca 40 personer. Dette inviterer til bruk og fellesskap. For eksempel er fellesmiddager ofte populært i kollektive boformer. Stuen består av flere soner; TV-krok, lesekrok, peis, og bibliotek. Her er det lagt vekt på store modulsofaer, slik at flere kan bruke rommene samtidig. Biblioteket står i midten av rommet, og har vegger av hyller som kan tas opp og ned etter behov. Dette skaper en intim og koselig sone, hvor det frister å sette seg ned med en bok. Etasjen er sosial, og oppfordrer til samspill mellom beboerne.

2 etasje er en aktiv etasje. Den er delt opp av flere store skyvevegger, slik at rommene kan gjøres om til ett stort rom, for eksempel til fest eller spesielle anledninger. Det er bord-tennis og filmrom kombinert i ett, slik at bordtennisbordet kan lukkes og settes inntil veggen når man vil se på film. Langs den innerste veggen er det lange benker i tre høyder som kan skyves sammen når man ikke ser film. Ved siden av dette rommet

ligger et hobbyrom. Her kan man dele hobbyutstyr, malesaker, og symaskin, for å nevne noe. I tillegg har etasjen et kontor og et tomt rom, hvor man kan ha treningstimer eller liknende. I lengden av etasjen er det også en leke-sone, med ribbevegger, bygge blokker, turneringer, og en liten klatrevegg.

6.1.1 Modul

Modulen er selve kjernen i konseptet, og er det elementet som gjør det mulig å bo mindre, men fortsatt ha de samme mulighetene som en vanlig leilighet.

Modulen kommer med forskjellige funksjoner, slik at leilighetene kan lages optimalt for hver enkelt familie. For de små leilighetene er det laget moduler med seng, oppbevaring, sofa, og spisebord. For de store leilighetene er det i hovedsak seng og oppbevaring, da det er plass til både spisebord og en liten sofa som frittstående møbler.

Hovedtanken bak modulen er at den festes i et skinneresystem i taket for optimal fleksibilitet. Dette gjør det lett å skyve modulen for å skape ønsket sone. Dette gjør at de ulike bruksområdene enkelt kan overlape hverandre. I tillegg til modulene går det tynne skyvevegger langs skinnene, slik at man kan skape lukkede rom om man vil det. For eksempel om barna legger seg tidligere enn foreldrene og foreldrene vil bruke stuen litt til. Da kan man skyve igjen skyveveggene for å skjerme for lys og støy.

6.2 Materialer

I denne oppgaven er det lagt vekt på få, men gode materialer.

6.2.1 Leiremaling

Alle veggene er malt med naturlig leiremaling. Leiremaling er et helt naturlig materiale, som krever lite bearbeiding, og som er lett å påføre. Leire er et hygroskopisk materiale, altså regulerer det fukt. (Thompson, 2017) Dette er ekstra viktig i leilighetene hvor soverommene og oppholdsrom går i ett. Leiremaling har ingen avgassing, og bidrar derfor til et godt og sunt innemiljø. Det er også langt mer kortreist enn annen maling, og inneholder ingen kjemiske giftstoffer som maling ellers gjør.

6.2.2 Originale tregulv

Ved å ta vare på de originale tregulvene sparer man mye ressurser og materialer. Ved å slippe ned gulvene, lute og såpe får man en naturlig overflate som blir finere med tiden. Såpebehandlingen sørger for at porene i treet forblir åpne, samtidig som treet føles varmere og mer naturlig enn hvis det lakkas. Hvis man skulle lagt nye gulv ville det ført til større kostnader, og miljøpåvirkningen av å produsere og transportere gulvet kommer i tillegg.

6.2.3 Varmebehandlet tre

Varmebehandlet tre gir en mørkere og varmere farge enn ubehandlet tre. Den mørke fargen gir en kontrast til det ellers lyse interiøret. Varmebehandlet tre er å foretrekke over lakkede eller røkte tresorter. Lakk inneholder kjemikalier samtidig som det tetter porene i treet. Å røke tre er en prosess som er svært giftig, og som inneholder mye giftige kjemikalier. Dette kan påvirke både naturen og de som behandler treet. (Thomson, 2017) Varmebehandlet tre kan hentes fra norsk sertifisert skogbruk, og behandles i Norge, slik at man kan få treet kortreist. Varmebehandlingen gjør treet ekstra holdbart og robust. (Thomson, 2017).

6.2.4 Claystone

På baderommet er det brukt Claystone fremfor fliser. Claystone er et laget av lutitt hentet fra europeiske miner. Ved å bruke et materiale som påføres på samme måte som sparkel unngår man overflødig kapp og støv under påføringsprosessen. (Thomson, 2017)

6.3 farger

Prosjektet har en gjennomgående lys fargeskala, med kontraster i mørkt tre. Dette er rolige og behagelige farger som reflekterer i bærekraftige aspektene ved prosjektet. Fargebruken henspiller også at det er de menneskelige interaksjonene som er hovedfokuset, ikke interiøret.

6.4 Universell utforming

Siden alle byggene er oppført på gul liste er det vanskelig å få gjort inngrep i fasadene. Dette kreves for å lage ramper opp til hver leilighet og til felleshuset, da alt ligger noen trappetrinn over bakken. Tek 17 stiller derimot krav om tilgjengelige boenheter. Dette oppfyller leilighetene innvendig, ved å ha god plass til snusirkler og romslige bad. Badene er laget i henhold til kravene i Tek 17 om tilgjengelige baderom. Ved å ha 900 mm på en side av toalettet, og tilsvarende på en annen side av toalettet i en annen leilighet oppfyller det kravene som stilles. I felleshuset er det god tilgjengelighet, og det er satt inn heis for økt brukbarhet for alle. Toalettene her er også universelt utformet.

7.0 Konklusjon

Gjennom denne oppgaven har jeg svart på problemstillingen “Hvordan kan man ved hjelp av interiørarkitektur skape et bærekraftig samfunn i et urbant landskap?”. Dette kan gjøres ved å bygge mindre boenheter med fleksible løsninger, og fokusere på fellesskap i forskjellige boformer. Det er lagt vekt på naturlige materialer uten avgassing og med flere positive egenskaper, som leire, eksisterende tregulv, og varmebehandlet tre. Ved hjelp av moduler kan man samle flere funksjoner i ett, slik at behovene dekkes uten at det går på bekostning av arealet i leiligheten. Dette er noe som bør fokuseres mer på i fremtiden.

8.0 Litteraturliste

- Butters, Chris og Bente Nuth Leland. 2012. Fra passivhus til sunne hus: Arkitektur, miljø og helhet. Oslo: GAIA Agenda Forlag.
- Bhamra, Tracy, Ricardo Hernandez og Richard Mawle. 2013. "Sustainability: Methods and practices." I Walker og Giard (red.). The handbook of design for sustainability. New York: Bloomsbury.
- Brundtlandkommisjonen, 1987. Vår felles framtid. Oslo: Tiden norsk forlag.
- Filago. 2013. 10 økolandsbyer på 10 år. Oslo
- FN. Norge. Lesedato 14. Mars 2019: <https://www.fn.no/Land/Norge>
- Friedman, Avi. 2013. Innovative Houses: Concepts for Sustainable Living. London: Laurence King Publishing
- Gaining By Sharing. Modellen. Lesedato 10 April 2019: <http://www.gainingbysharing.no>
- John Thackara. 2013. "Foreword." I Walker og Giard (red.). The handbook of design for sustainability. New York: Bloomsbury.
- Kronenburg, Robert. 2007. Flexible: Architecture That Responds to Change. London: Laurence King Publishing
- Lerdahl, Erik. 2015. Slagkraft. Oslo: Gyldendal Akademisk
- Miller, Frederica og Alice Reite. 1992. Levende hus - om miljø- og ressursvennlig bygging. Oslo: TI-forlaget
- Næss, Hans Erik og Lene Pettersen. 2017. Metodebok for kreative fag. Oslo: Universitetsforlaget.
- Schneider, T., & Till, J. (2007). Flexible housing (p. 237). Oxford: Architectural Press
- Statistisk sentralbyrå (SSB). Boforhold. Lesedato 28. Mars 2019: <https://www.ssb.no/bygg-bolig-og-eiendom/statistikker/boforhold/aar>

Thomson, Rob. 2017. The materials sourcebook for design professionals. London: Thames & Hudson

Williams, Jeremy. 2011. The one room manifesto: a sustainable approach to Interior Design. Oslo: One Room

VEDLEGG

Vedlegg 1

STRATEGY 1: Select low-impact materials

- Choose clean materials
 - Choose renewable materials
 - Choose materials with a low energy content
 - Choose recycled materials
-

STRATEGY 2: Reduction of material usage

- Reduction of weight
 - Reduction of (transport) volume
-

STRATEGY 3: Optimization of production techniques

- Choose alternative production techniques
 - Fewer production steps
 - Low/clean energy consumption
 - Less production waste
 - Few/clean production consumables
-

STRATEGY 4: Optimizing the distribution system

- Little/clean/reusable packaging
 - Energy-efficient means of transport
 - Energy-efficient logistics
-

STRATEGY 5: Reduction of the user impact

- Ensure low energy consumption
 - Choose a clean energy source
 - Reduce the amount of consumables required
 - Choose clean consumables
 - No waste of energy or consumables
-

STRATEGY 6: Optimization of initial lifetime

-
- Increase reliability and durability
 - Ensure easy maintenance and repairs
 - Ensure a modular, adaptable product structure
 - Aim to achieve a classic design
 - Ensure a strong product-user relation
-

STRATEGY 7: Optimization of the end-of-life system

- Stimulate reuse of the entire product
 - Stimulate remanufacturing and refurbishing
 - Stimulate material recycling
 - Stimulate safe incineration with energy recovery
 - Ensure the safe disposal of product scrap
-

Vedlegg 2 – Befaring Eugene Hanssens småhjem

Vedlegg 3: Hurdal økolandsby Intervju**- V: Hva var det første som gjorde at du bestemte deg for å flytte til Hurdal økolandsby?**

I: Det var for veldig lenge siden, det var når jeg bestemte meg for å bli med i prosjektet på en måte.

V: var det noe du kjente som var med i prosjektet fra før eller?

I: Nei, eller ei jeg bare hadde møtt som fortalte om det, og så var jeg... nei det var vel det at jeg akkurat hadde funnet ut av at det fantes noe som het økolandsby, og, jeg var jo ganske ung, og så hadde jeg vel begynt å bli mer interessert i bærekraft og miljøutfordringer, og jeg hadde vært på et kurs og bygget sånne leirhus, og så jeg hadde en drøm om å bygge selv, og bygge miljøvennlig, og hadde nettopp funnet ut av at det fantes økolandsbyer, og så møtte jeg noen som var med i det prosjektet her, så det var vel det. Og så at jeg var med på noen møter, og det var hyggelige folk og et interessant prosjekt og ja. Så jeg ble jo med på en måte i prosjektet før jeg flyttet hit, fordi da var det ikke noe sted å flytte, så på en måte bestemte jeg meg for å flytte hit før det var noen hus å flytte inn i da.

V: og du har bodd her i 15 år?

I: ja, skal vi se.. 17 år blir det vel. Så i starten så leide vi jo gården av kommunen. Eller vi tok over gården og så kjøpte vi den noen år senere og da i starten så leide jeg en hytte i nærheten, og det var noen andre i prosjektet som leide noen hus et stykke forbi økolandsbyen, og så bodde jeg litt i den som vi kalte felleshuset som var felleshuset i mange år, som var våningsbygningen i økolandsbyen, og så bodde jeg litt i campingvognen, og ja, litt forskjellig, og så var det vel kanskje første året at jeg bodde litt sånn her og der, og så begynte jeg å bygge en liten hytte.

V: var det tilfeldig at det ble her, eller så dere på flere steder?

I: økolandsbyen? Ja, jeg var ikke med så mange steder for jeg ble jo med litt senere inn i prosjektet, men de hadde vært flere steder og lett, liksom på Østlandsområdet, det var der det var mål å finne et sted. Og det var veldig mange som var med i Kilden-økosamfunn fra Oslo da, de ville bo på nesodden, eller det prosjektet der. Og så kontakten den ordføreren i Hurdal som var da, på den tiden, kontaktet noen i prosjektet, for de hadde hørt om det initiativet om å starte økolandsby og at man lette etter et sted, og her ville de ha flere innbyggere og de hadde den gården og..

V: så kommunen har vært med hele veien da?

I: Ja, de tok jo kontakt og ville ha oss hit så, ja.

V: ja så fint det da, å få noen som faktisk vil ja det

I: Ja, en bygd som faktisk vil og som hadde plass i motsetning til Nesodden, og at det var positivt for bygda og ikke noe som gjorde at det ble mindre friområder. Eller det ble jo det, men når det er så mye skog og natur så er det jo ingen som synes det er så ille.

V: Ja, dere har jo fortsatt god plass til naturen her, det er jo ikke som om dere har tatt over skogen.

V: Opplever du stor forskjell i livskvalitet fra å bo her til når du bodde i et vanlig nabolag?

I: Ja, nå har jeg jo, siden jeg ikke har bodd så mye i mitt voksne liv, siden jeg var gnaske ung når jeg ble med her så har jeg ikke jo ikke så mye å sammenligne med, men jeg merker forskjell litt, for eksempel når jeg er og besøker kjæresten min som bor i et vanlig boligfelt at det er en del som mangler, ja, noen kvaliteter som ikke er der. Som fellesskap, og at man bare kan, altså, at det er kort veil til folk man kjenner, og man kan finne noen å gå en tur med når som helst liksom, eller være med. At man kan engasjere seg i ting og gjøre ting sammen.

V: Ja, det blir kanskje lettere å bare finne på noe liksom, at det er flere som kanskje man kan spørre da, enn når man bor et annet sted så må man kontakte venner som bor over hele byen og...

I: Ja, så må man avtale og.. Det blir kanskje mer omstendelig da. Også er det, sånn som ei som flytta hit fra byen sa, at ja at hun syntes det var så fint, det der med at man slipper å avtale, man bare treffer noen kanskje når man er på vei til postkassa eller noe sånt og så tar man en prat. OG at man gjør noe da, ikke bare sitter på en kafe, men at man dyrker noe eller engasjerer seg i noe eller gjør noe sammen

V: Ja, det er jo fint å bli kjent med folk når man gjør noe, ikke bare sitte og prate liksom, men det at man kan få et litt mer fellesskap kanskje.

V: Hva er det beste med å bo i økolandsby?

I: mm, det er vel fellesskapet, ja og de forskjellige menneskene som er her og, ja. Det er jo det viktigste.

V: føler du at datteren din har hatt en bedre oppvekst her enn det hun kunne hatt i et vanlig nabolag?

I: Ja det tror jeg, det er jo...

V: er det mange på hennes alder her liksom?

I: ikke veldig mange, for når det ble bygd ut her så ble det på en måte en ny generasjon, så det er mange som er en del yngre henne, men det er jo noen på hennes alder her, og når vi bodde nede på gården for eksempel så da var det liksom som søsken de på hennes alder, at de gikk ut og inn hos hverandre og... sånn kan det jo

sikkert være i vanlige nabolag også, men det er jo kanskje litt mindre terskel og litt lettere å...ja

V: ja når det er så nærme da så er det kanskje litt lettere å finne på ting og sånt ser jeg for meg

I: og er det jo veldig trygt for barna for de kjenner jo veldig mange andre voksne rundt seg og det er jo trygt for andre voksne å ha ”frittgående barn” som vi snakker om innimellom, at de trenger ikke å ha noe mer beskyttelse.

V: Føler du at livsstilen din har endret seg etter du flyttet hit?

I: mmm... ja, kanskje litt, men som sagt så har jeg bodd her store deler av mitt voksne liv, så jeg har jo ikke hatt så mye annen livsstil, men jeg hadde nok vært mer opptatt av å innrede og pusse opp som veldig mange andre er. Men her som jeg har bodd veldig enkelt.. Men jeg ble litt mer opptatt av det etter som jeg flyttet inn der oppe i den endelig ferdige leiligheten. Men jeg føler ikke jeg har vært noe særlig opptatt av det. Og for eksempel at jeg har lært mye om vegetariansk mat og sånn, som vi har spist mye på fellesmiddager og sånn. Mange andre ting også, man blir jo inspirert av hverandre og man vet jo forskjellige ting.

V: I hvilken grad er dere selvforsynte?

I: Vi skulle vært enda mere, det er mange økolandsbyer som er kommet mye lenger enn oss. Men vi har jo andelslandsbruket så vi er jo selvforsynte på en del grønnsaker som da blir nullreist.

V: Men er det da sånn at dere da på en måte går og kjøper det som om det skulle vært en butikk eller bare får dere det siden dere er med i...?

I: nei, det er andelslandbruk. Så da betaler vi en andel en eller to ganger i året, spør hvordan man deler opp, og det skal da tilsvare ca 100 kg grønnsaker da, og så finner vi ut i fellesskap hva vi har lyst til å dyrke, og så er det gartneren som har ansvar som for det, og så sier han eller hun når forskjellige ting er modent, at da kan man for eksempel ta ett eller to salathoder i uka per andelshaver, og så plutselig kan man ta så mye sukkererter som man vil, hvis det er veldig mye plutselig, ja og så videre etter hva som er modent også videre.

V: Men er det noe da hele året?

I: de lagrer jo poteter og gulerøtter og kålrot og noen ting, så det er noen ting som varer en del måneder etter, ja på vinteren også da

V: men dere er på det vanlige nettet, med strøm og vann og avløp osv?

I: Ja, det er vi, men vi har jo solcellepaneler, så vi er plusskunder da så det skal gå i null omtrent det som vi selger og kjøper. Det var noen som hadde beregnet at det skulle bli omtrent det, og jeg tror vi har målt det til det også. Vi lager jo mer strøm på

sommeren så da selger vi mer, så da får jeg istedenfor strømregning kreditnota, om høsten så går det kanskje opp i opp, og om vinteren får jeg kanskje litt regning da.

V: Føler du at du lever mer bærekraftig etter du flytta hit? At du gjør mer for å leve bærekraftig?

I: Ja, i vertfall litt mer

V: er du mer obs på det?

I: ja man blir jo mer det også da når man er i ett sånt miljø, så blir det jo lettere da når man samarbeider, for eksempel med andelslandbruket, og det har jo mye å si. Men også andre ting da, vi deler bil for eksempel.

V: har dere sånn delingsordning på det?

I: Ja vi har begynt litt, eller det har jo vært litt mer eller mindre sånn noen har gjort i alle år her, men for eksempel nå så eier jeg en bil sammen med naboen min, og så er det jo let tå få leid seg bil hvis man trenger det

V: Ja, for man trenger jo ikke bil hele tiden

I: Nei, og nå går det jo mer busser og enn det gjorde før.

V: Men har alle flyttet ut av de midlertidige boligene nå? Alle de som bodde der før?

I: Alle de som bodde der før, men så har det flyttet noen nye inn igjen da

V: Er det mens man venter på bolig da eller?

I: Nei nå er det det danske paret, som driver med selvforsyning, eller kjøttproduksjon også videre, som satser på det her, og som nå tar over andelslandbruket. Så det blir litt som en arbeidsbolig da, det er kanskje litt lettere selv om vi ikke har avklart det, men det er ingen som har arrestert oss på det enda.

V: Ligger gården deres ved økolandsbyen?

I: ja, det er en del av økolandsbyen

V: ja... Så litt mer om det sosiale. Hvilke sosiale aktiviteter har dere?

I: ehm.. vi har jo fellesmiddager, så har vi filmklubb, dansing, yoga, også er det jo møte i forhold til å diskutere ting da i beboerforeningen og i felleshuset, det er et styre der så der blir det årsmøte og andre møter. Og så er det fester innimellom, og dugnader i andelslandbruket. Det er ofte ganske sosialt, både mens man jobber og så er det gjerne at man spiser sammen i tillegg.

V: hvor ofte har dere fellesmiddager og sånne ting?

I: det nye styret i felleshuset har satt opp datoer nå så det skal være to ganger i måneden, og så glemte jeg å si strikkeforening, og så er det jo andre initiativer ellers.

V: Så man kan ta initiativ til det man vil, for eksempel hvis du vil ha bokklubb så kunne du tatt initiativ til å starte det?

I: ja det er noen som har snakket det faktisk. Og så er det noen som har snakket om filosofiske foredrag. Ja det er jo bare å ta initiativ til det man vil

V: har man det da hjemme hos seg selv eller har man det på felleshuset?

I: det varierer litt. Filmkveld og dans og yoga er på felleshuset, og så strikkekveld er ofte hjemme hos noen, så det varierer litt. Og noen ganger når vi har møter, for eksempel styremøter eller mindre arbeidsgruppemøter er det ofte mer praktisk å ha det hjemme hos noen. Felleshuset er jo nede på gården og så er det oppe i grenda litt over. Det er jo veldig nærme, men det kommer nok litt mer på hvor lat man vil være. Ideelt sett skulle vi hatt et felleshus der oppe da. Det er kanskje 5 min å gå, vi kan gå der etterpå. Men vi har jo et sånt der oppe hvor det kan bli felleshus etter hvert da.

V: er det sånn at folk er med og engasjerer seg, eller er det ofte de samme som engasjerer seg for å starte ting og sitte i styret og sånn?

I: det er ofte de samme, men det er veldig mange, en veldig stor del av beboerne da. Men det er litt forskjellig, det er jo noen som engasjerer seg mer enn andre da

V: Er folk ofte med på mer enn en ting?

I: ja noen er det

V: hva er du med i?

I: nå er jeg med i styret i beboerforeningen, og det skal jeg antakeligvis fortsette med, ja.. det er vel, kommer ikke på noe mer akkurat nå. Jeg er litt av og på, i fjor var jeg med i visjonsgruppa og arrangerte det seminaret. Så det er litt sånn, noen ganger er det prosjekter som man er med på, og så er man med i noen grupper, arbeidsgrupper man engasjerer seg i.

V: Hvordan er arbeidsgrupper, hva er forskjell på det og aktiviteter?

I: for eksempel så har vi noen som setter i gang barneaktiviteter, så de har ansvar for det. Og så er det badstue, det har jeg glemt å si, det har vi en gang i uka. Så der er vi på en måte en gruppe som har ansvar for å fyre osv, så inviterer vi alle da. Så er det den gruppa for å lage paraplyorganisasjon da som forbereder møtene som er for alle hvor vi skal finne ut av hvordan en skal være organisert og.. ja, det er flere grupper men jeg kommer ikke på alt.

V: Er det lett, for eksempel den badstugruppa da, var det de som tok initiativ til å bygge badstua og så gjorde de det eller må det gå gjennom filago, eller kan beboerne ta initiativ til ting som skal bygges osv?

I: ja det kan beboerne gjøre, det er som regel beboerne som må gjøre det, men at det da kan gå gjennom Filago som er grunneier nå da, da må man jo på en måte spørre, men det er det som har vært tanken, og filago har jo vært med tidligere når det har vært initiativer. For eksempel har folk lagret masse på loven nede på gården gjennom årene, og ikke alle har hentet ting, og så har det vært tenk at man kan lage verksted eller gjøre noe med låven, så da var det noen i fjor som fant ut at nå skal vi rydde låven, og satte i gang dugnaden og ordnet og da snakket de vel med filago, og da betalte filago for å få en container. Men nå har de ikke så mye mulighet for det, men de er sånn at de, det er noen som har begynt å lage frukthage og plantet mange trær, og de har fått en leieavtale med filago, og for å støtte opp med dem så har de også avtalt at de skal hjelpe med å bygge opp et kjøkken eller en slags brakke eller noe.

V: så filago med på ting ,de er positive?

I: Ja, de vil jo få i gang økolandsbyen, men nå har de jo ikke så mye økonomisk mulighet, men det har jo hele tiden vært meningen at de skal kunne finansiere ting og hjelpe til.

V: men hvis det går dårlig med filago, hvis de må legge ned, er det da et alternativ at dere som bor her kjøper tomte?

I: ja det er jo en mulighet, så i vår nå vi trodde at det plutselig kunne skje, så var jeg med i en gruppe, scenario gruppa. Med forskjellige scenarioer, hvis det skjer, hva skal vi gjøre da, med forskjellige alternativer og hvordan vi for eksempel skulle finansiere for å ta over gården og hva vi skulle gjøre for å få det til å gå rundt. Men nå er det heldigvis ikke så nærværende at det skal skje med det første.

V:det er jo bra! Hvordan planlegges aktiviteter, det har vi jo pratet litt om, at man kan ta initiativ til det man vil. Er folk flest positive, eller er de mer skeptiske til nye forslag?

I: de er vel mest positive ja. Det er jo derfor folk er her, stort sett.

V: har dere merket at det er flere konflikter her, siden dere bor så tett oppi naboene?

I: ja, det er det.

V: har dere da hatt noen måte å håndtere konfliktene da, har dere hatt noe klart hvordan det skal gjøres?

I: vi har hatt noe konfliktråd, og en stund var det noen som satte opp en hjertegruppe, men det har vel ikke fungert helt, så det er jo noe vi må jobbe med. I gamle dager så hadde vi sånn delerunde ofte, at vi hadde noen møter som ikke var om saker, hvor vi bare satt i en ring og sa hvis man hadde noe på hjertet, eller vi hadde et spesifikt

konflikttema og det fungerte jo egentlig ganske bra. Vi har prøvd det noen ganger her, men vi er jo mange flere

V: Ja, det er kanskje vanskeligere å få til når man er så mange?

I: ja, og vi har hatt kurs i ikke-vold kommunikasjon, det var jo veldig positivt, men vi har jo noen trivselsregler og sånn, men det har vært en sånn konfliktgruppe som har tatt tak i ting og sånn, men vi har jo fortsatt en jobb å gjøre.

V: Ja, for jeg så jo den nrk dokumentaren, og der virket det som det for eksempel var en del konflikter rundt parsellhagen osv.

I: ja, akkurat det var litt vanskelig, men hun fikk lov å være med, men det ble veldig vanskelig, for at når man er med på noe så må man jo være med å samarbeide og fordele ansvar og sånn, og da fungerer det jo ikke så godt hvis ikke er med på det da. Så det var litt begge veier, men jeg var ikke involvert så jeg er ikke helt sikre. Men i utgangspunktet så er det jo veldig inkluderende her.

Ja, for det virket jo som det. Og så er det vel viktig, i og med at man bor så tett på hverandre, og i tillegg skal gjøre aktiviteter sammen, så blir det vel fortere til at det blusser opp konflikter, men da er det vel bare enda viktigere også at man gjør noe med det, for det er jo naboene dine.

I: ja, det er jo det, og man blir jo mye mer påvirket enn om det var et arbeidsmiljø, for du bor jo der, men likevel så kan man jo ikke kaste ut noen. Sånn som, det er noen som har hold på med ting som, at hvis de hadde vært ansatt noe sted så hadde de fått mange advarsler og man skulle kanskje mistet jobben, men sånn kan vi ikke gjøre her, det har vært mye at man ikke har tatt tak i ting, og selv om det er ubehagelig, og mange vil jo helst ikke involveres i ting som er litt ubehagelig. Men på en måte så må jo fellesskapet etter hvert finne ut av hvordan man skal takle ting da.

V: Men de fleste er vel positive til det meste?

I: mm, ja, det er veldig.. selv om det er noen konflikter innimellom, og det er flere konflikter her enn andre steder hvor man ikke må samarbeide om så mye, så er det jo veldig mye mer positivt, og det er jo veldig godt stemning ellers

V: er det bra samhold mellom de som bor her?

I: Ja, det er litt begge deler, det er jo veldig bra samhold, og så er det noen konflikter. Mye har vært fordi det har vært feil på husene og det som jeg fortalte deg om, som ikke har vært vår feil, men som har gjort at vi har fått konflikter mellom oss også. Da er man jo fortere litt mer irriterte, og noen teker at åja, de vil ødelegge , for vi er jo avhengige av filago for de kan hjelpe med finansiering, og så er det noen som skal ødelegge det på en måte, og så synes noen at de som sier det står ikke sammen med mot filago og så videre.

V: har det vært noen initiativ eller tiltak som dere har gjort i økolandsbyen som ikke har vært så veldig vellykket?

I: ja det har det sikkert, nå må jeg bare tenke litt. Her for eksempel så er det jo plass til at mange flere leier lokaler, og det er jo en del som gjør det, men det er jo litt dyrt, og mange synes det er for syrt. Det kunne ha vært mer aktivitet her, men da måtte prisen vært lavere, og nå har vi jo det felleshuset, så ja.

V: føler dere en stor distanse mellom dere som bor i økolandsbyen og de som bor i Hurdal ellers?

I: nei, det er vel både og. Vi har jo hatt festivaler her en del år, nesten hvert år, men kommunen har arrangert bærekraftfestivalen noen år, og så har det vært innflytningsperiode, så da har ikke vi gjort det, men tidligere har vi arrangert festivaler og da har vi håpet at folk fra Hurdal skal komme, og da har det jo kommet noen, men kanskje ikke så veldig mange. Det er mange som kanskje er litt redd for å komme eller som tenker at vi er veldig annerledes, så det er jo litt mer skepsis. Vi har jo invitert, men vi kunne kanskje gjort det enda mer.

V: bor det mange eldre i Hurdal, kan det ha noe med det å gjøre?

I: ja det er jo de, men det er jo litt sånn bygdefolk som er skeptiske også, som først tenkte at det bare var hippier her. Og det var det jo kanskje litt mer i starten, og så tenker det at det .. ja, jeg vet ikke helt hva. Folk er jo forskjellige.

V: hva er den største utfordringen med å bo her vil du si?

I: det er vel at det er så mange som skal være enige om ting, men det løser vi litt mer opp i nå når vi begrenser det som er obligatorisk og har litt mer frivillig, slik at de som ønsker å samarbeide, da er det lettere for de å utvikle økolandsbyen da, istedenfor å få med hele landsbyen da.

V: ja, det skal jo mye til det. Har dere noe sånn at det må være 2/3 stemmer eller hvordan gjør dere det?

I: nei det er i beboerforeningen så er det flertallsvedtak, men vedtektsendringer som vi holder på med nå så er det 2/3 brken. Men i den nye organisasjonen så har de som har vært i den arbeidsgruppa satt seg inn i noe som heter sosiokrati, og det er faktisk noen som skal på et kurs i Tyskland om det, som skal bringe det videre til oss, og det var hun fra det globale økolandsbynettverket som introduserte det for oss og forklarte litt når vi hadde det seminaret. Det er demokrati, men det er ikke så enkelt som flertall. Konsensus har vi også hatt her før, men det er på en måte at man har forskjellige interessegrupper og så har man et råd. Det er på en måte at man stort sett skal bli enige mest mulige, men at det er mye mer delt opp i grupper sånn at man skal slippe så lange tunge prosesser, og at man har representanter.

V: ja jeg kan se for meg at det kan ta veldig mye tid hvis man skal ha med alle på alt da

I: ja vi har jo brukt mye tid tidligere g da var vi en mindre gruppe da. Men det har jo også vært fordeler med det da.

V: har dere noen form for delingsystem her, for eksempel biler som du nevnte, felles middager, barnepass, osv.

I: ja, det vil jeg si vi er ganske flinkere til, å låne ting av hverandre og passer barn osv.

V: som jeg så på den nrk-dokumentaren så var det snakk om å dele timer

Da, har dere fått det i gang?

I: ja, det ja. Sånn byttering. Nei, vi har ikke helt kommet i gang med det. Det blir vel mer at noen hjelper hverandre med forskjellige ting. Men det er ikke noe ordentlig system for det nei. Men vi er jo flinkere til å låne ting av hverandre da.

V: Hvordan fungerer fellesområdene?

I: det er jo , ja, for eksempel så kan det være at man tar med middagen ut, eller så sier man ifra på facebook-gruppen da eller så bare begynner man å grille og så kommer det flere når de ser at folk er ute.

V: hva slags typer fellesområder har dere?

I: det er tre slags tun med hus rundt, og så er den litt lekeplass og noen enkle benker og bål plass og sånn.

V: Så det er flest steder ute? Eller har dere noen åpne områder inne også?

I: ja vi har det i felleshuset. I felleshuset så er det kjøkkenet og en liten stue som alltid er åpen for medlemmer, og der har man tenkt at man bare kan komme og sette seg ned, men det er ikke så nærme at det det alltid er noen der, og at man alltid kan gå dit hvis man vil treffe noen. Sånn som når vi bodde nede på gården så bodde vi såpas tett og da var det mange som ikke hadde noe særlig kjøkken, og vi manglet innlagt vann en periode og.. så da var det jo alltid folk der, og noen bodde til og med i andre etasje på felleshuset. Så da hvis man ville prate med noen så kunne man bare gå til felleshuset og så var det noen der. Så det har vi tenkt at hadde vært fint å ha, men da måtte det kanskje vært nærmere fordi det har hvert fall ikke fungert sånn enda, det hender man møter noen, men det er ikke sånn at man vet at det alltid er noen der. Men nå er det noen som arrangerer hver onsdag tror jeg, så lager de vafler g kaffe g sånn, så kan man komme og prata, g kjøpe vafler, og eplemost som de produserer.

V: Hvordan har ting endret seg etter at filago og aktivhus kom inn i bildet?

I: Ja det har jo blitt realitet det vi hadde planlagt, med utbygging og at mange nye folk skulle komme.

V: Hadde dere planlagt fra starten hvor stort det skulle bli? Hadde dere planlagt fra starten at det skulle bli så stort som det er nå?

I: ja det hadde vi, vi hadde tenkt at det området ja, og vi hadde samarbeid med arkitekten, så det var de tegningene som var. Så vi hadde allerede det ferdig når filago tok over. Så det er de samme husene som vi hadde tenkt. Så det tok de jo over. Men det var vel da noen av husene der hadde vi tenk at det skulle være næringsbygg og fellestun, der bygde de seksmannsboliger pistedenfor på grunn av økonomien.

V: hva slags boliger er det nå?

I: det er 6-mannsbolig, tomannsbolig og enebolig.

V: hvor store er de ca?

I: leilighetene i 6- og tomannsboliger er ca 60 m², og så er det shelter en som er 100 m² og så er det shelter 2 som er 120 og så er det shelter 4 som er 150 ca.

V: ja da er det jo greie størrelser, det er jo sånn de fleste bor i byene.

I: ja det er jo det. Det var også planlagt boliger som var 45 m², men de ble ikke godkjent pga universell utforming. Så det var noen som hadde skrevet under på kontrakt på noen av de, de fikk faktisk større leilighet til samme pris. Og så var det tegna inn 30m² hybelleilighet med felles kjøkken, litt billigere og mer kollektiv. Men det var vel enten ikke nok interesse for eller så fant de ut at det ikke funket helt, så det gikk de bort ifra.

V: av de som var med å starte opp økolandsbyen, er alle de fortsatt med i dag?

I: nei, på de årene så kjøpte man seg ikke inn i noe når man kom hit, og så er det jo sånn at man kanskje har en forestilling om hvordan det er også kommer man hit og så er det ikke helt sånn. Og det forandrer seg jo over tiden, og det var jo litt mer gjennomtenkt da, men når man kanskje kjøper et hus så er det ikke selv om man kanskje har forventninger som ikke blir innfridd, men da må man jo kanskje tenke litt nærmere gjennom det...

V: opplever dere at folk i byen er kritiske til økolandsbyen og hvordan dere bor der?

I: ikke folk fra byen på en måte. Eller det er jo flest folk fra Oslo kanskje som er interessert og som er positive til økolandsbyen. Og så er det mange i Hurdal som er positive, og flere etter at vi kom i gang med utbyggingen. Det var mange som syntes det tok lang tid og lurte på om det kom til å bli ferdig i det hele tatt. Men det er jo en del som er skeptiske, som det sikkert er i de fleste bygder, og ihverfall siden kommunen brukte penger på bærekraftsatsing og så videre. Men det er vel alltid noen som er litt skeptiske.

V: hvilket aldersspenn er det i folk som bor her?

I: ja det er vel alle mulige, fra nyfødte til 70-åring.

V: så det er hvem som helst som kjøper bolig her i dag?

I: ja, men det var jo, sånn som når de fleste boligene som ble solgt når vi bygget boligområde nå, det var jo mellom 2014 og 2016 da, da var det overvekt av småbarnsfamilier, i 30-årene med småbarn. Så de er det flest av da. Og det er jo en arbeidsgruppe for å starte skole her, eller muligens en barnehage. For nå går noen i Hurdal og noen som går på steinerskolen i Eidsvoll verk.

V: det var det. Da har jeg vel fått svar på alt jeg lurte på. Tusen takk!

I: bare hyggelig det! Så kan jeg jo vise deg økolandsbyen etterpå.

Vedlegg 4: Sekundærdata

people who are **of all ages**, and are **in any life situation**, from **all countries**, on average:

ONE SHARED HOUSE 2030

[SURVEY](#) [ABOUT](#) [SHARE: FACEBOOK / TWITTER](#)

[RESULTS](#) [RESOURCES](#) [SOUND: ON / OFF](#)

MEMBER APPLICATION

Nº 116816

apply now →

- ▲ don't think it matters if the people who design their community have experienced co-living themselves
- prefer members to share equal ownership of the house
- would pay extra for a service layer to manage all house related items
- only want the common areas to come furnished and furnish their own space themselves
- want house-members from different walks of life
- would rather have set private and communal spaces with clear boundaries of use
- think being neat and tidy, honesty and being considerate are the most important qualities in a house-member
- are most comfortable sharing internet, self-sustainable garden and workspaces

people who are **of all ages**, and are **in any life situation**, from **all countries**, on average:

ONE SHARED HOUSE 2030

[SURVEY](#) [ABOUT](#) [SHARE: FACEBOOK / TWITTER](#)

[RESULTS](#) [RESOURCES](#) [SOUND: ON / OFF](#)

MEMBER APPLICATION

Nº 116816

apply now →

- would prefer couples, single women and single men in their community
- are happier with access to multiple homes they could easily move between
- prefer to live in the city
- think people with a design background would be the best at designing a co-living community
- ▲ don't think it matters if the people who design their community have experienced co-living themselves
- prefer members to share equal ownership of the house
- would pay extra for a service layer to manage all house related items
- only want the common areas to come furnished and furnish their own space themselves

how many of the following would you want in your co-living community?

couples	15%
single women	14%
single men	13%
families	12%
seniors	10%
single moms	10%
small children	9%
single dads	9%
teenagers	8%

which of these items are you comfortable sharing in your home, long-term?

self-sustainable garden	11%
internet	11%
utilities	9%
common room	9%
workspaces	9%
kitchen	8%
cleaning responsibilities	8%
self-driving car	8%
household appliances	8%
child care	6%
daily dinners	6%

Vedlegg 6: Hva om?

HVA OM?

hva om det bare hadde barn der?

hva om man kunne bare ta materier fra tomte?

hva om alle vegger + gulv var mekke?

hva om man måtte delt seng med fremmede?

hva om tallet kunne heves/senkes

hva om alle var singler?

hva om det ikke var noen løse møbler?

hva om det ikke var kriminelte?

hva om alle hadde i leiligheten?

hva om alt var opp ned?

hva om det var på en øde øy?

hva om man ikke kunne handle på butikken?

hva om alle beliggigheter endret seg hver dag?

hva om alle hadde hatet hverandre?

hva om alt gikk galt?

hva om alle var i familie?

hva om man kunne bodde der 1 år?

hva om alle kunne bodde der 1 år?

hva om det ikke var vinduer?

hva om man kunne bodde gratis?

hva om det ikke var i 1m høyde?

hva om alle vegger kunne flyttes på?

hva om alle leilighetene kostet 1 kr?

hva om det gikk en motorvei gjennom tomte?

hva om det kunne bodde realty-database der?

hva om man måtte bodde fra fødsel til død?

hva om leiligheten kunne hadde plass til 1 pers?

hva om man bare kunne bodde der 1 år?

hva om det ikke var vegger i leiligheten?

- billig
- tilknytning til stedet
- tilpasningsdyktig leilighet
- alle er venner
- barnehage, skole, jobb, gamlehjem
- mange leiligheter
- må ha stort fellesareal
- billig
- smarte, små møbler
- flere funksjoner i hvert møbel
- nøytralt interiør
- ingen personlige ting
- ingen tilknytning
- for folk uten råd til leil?
- sosial bolig?
- man slipper utgifter for vedlikehold
- gardiner
- møbler fungerer som vegger
- trenger man egentlig vegger?
- store stue/sov/?
- sosialt - man er sammen hele tiden